

ادبیات سیاستمدار اسلامی از نگاه حضرت امیر(ع)

یک پژوهشگر دینی قدرت طلبی و حب مقام و موقعیت را بزرگترین عامل تفرقه و سوء ظن و بدبینی در حوزه سیاست خواند و گفت: اگر مسئولین خودشان را امانتدار مردم بدانند

ادبیات سیاستمدار اسلامی از نگاه حضرت امیر(ع)/ نسنجیده سخن گفتن مسئولان یک آسیب است. یک پژوهشگر دینی قدرت طلبی و حب مقام و موقعیت را بزرگترین عامل تفرقه و سوء ظن و بدبینی در حوزه سیاست خواند و گفت: اگر مسئولین خودشان را امانتدار مردم بدانند و این مسئولیتها را برای مدت موقتی بدانند که باید در این مدت امانتدار خوبی باشند، دیگر نسبت به یکدیگر هیچگونه ناراحتی و نفاق و اختلافی نخواهند داشت. دکتر محمدمهدی جعفری پژوهشگر دینی و استاد بازنشسته دانشگاه شیراز در گفتگو با خبرنگار مهر، به تفاوت نوع ادبیات یک سیاستمدار نظام اسلامی با دیگر سیاستمداران پرداخت و گفت: امام علی(ع) تأکیدات فراوانی در این حوزه چه برای سیاستمداران و چه برای غیرسیاستمداران دارند. ایشان ادبیات قرآنی را مورد توجه قرار می دهد یعنی انسان باید مورد احترام واقع شود، سخنی که بر زبان می آورد لغو نباشد بلکه مفید باشد.

وی تأکید کرد: سیره امیرالمؤمنین(ع) سراسر آموزش است آن هم آموزشهای اخلاقی و ارزشهای والای انسانی. لذا ایشان برای سیاستمدار و هر کسی که مسئولیتی داشته باشد، یک تعهد فوق العاده قائل است و تأکید می فرمایند که گفتار نرم، مفید و خداپسندانه داشته باشید. به ویژه در فرمان امام علی(ع) به مالک اشتر چه در گفتار و چه در رفتار توصیه های فراوانی می فرمایند و همچنین خیلی روشن تر در وصیت 31 به امام حسن مجتبی(ع) سفارشهایی در این زمینه دارند.

این خادم نهج البلاغه با تأکید بر تأثیرگذاری نوع ادبیات یک سیاستمدار بر فرهنگ شفاهی جامعه اسلامی، تصریح کرد: توده مردم چشم شان به مسئولان است چه مسئولان سیاسی و چه مسئولان اقتصادی و یا فرهنگی. در دین اسلام بین سیاست و دین جدایی نیست و سراسر شئون زندگی ما توأم با آموزه های دینی ما است اما کسانی که مسئولیتی بر عهده دارند باید بیشتر مراقب گفتار و رفتار خود باشند چون سخنان و نوع رفتارشان بر مردم تأثیر می گذارد و هرچه سخنان این مسئولان به ارزشهای والای اسلامی نزدیک تر باشد اثرش بر سازندگی و تزکیه افراد بیشتر خواهد بود.

دکتر جعفری خشم و تندخویی را از جمله آسیبهای تهدید کننده ادبیات سیاستمدان دانست و گفت: امیرالمؤمنین(ع) در حکمتهای نهج البلاغه می فرماید: تندخویی گونه ای دیوانگی است زیرا کسی که تندخوست و در تندخویی سخن می گوید پشیمان می شود و اگر پشیمان نشد پس دیوانگی اش حتمی است.

وی تأکید کرد: آن کسی که مسئولیتی به عهده دارد و به ویژه در مسائل سیاسی و اجرایی است باید قبل از هر چیزی کنترل نفس داشته باشد و عصبانی نشود زیرا در عصبانیت هر سخنی و هر رفتاری داشته باشد نادرست است و بعد هم پشیمان می شود.

استاد بازنشسته دانشگاه شیراز در ادامه از 171#& تعصب؛ به عنوان یکی دیگر از آسیبهای رفتاری در حوزه اجرایی و سیاسی یاد کرد و افزود: کسی که مسئولیت اجرایی دارد نباید تعصب داشته باشد نه جناحی و نه ملی و نه فردی بلکه آنچه باید در نظر داشته باشد رضایت الهی است و شاید یکی دیگر از آسیبها که در حوزه سخن گفتن متوجه مسئولین است، مسئله نسنجیده سخن گفتن و بی جا سخن گفتن است.

وی افزود: اما قبل از همه اینها 171#& دروغ؛ بالاترین آسیب است، چه دروغ مصلحت آمیز و چه به نظر طرف اینکه به نفع مردم باشد و دروغ به هر بهانه ای که توجیه می کنند بزرگترین آسیبها را به انسانیت و به اعتماد مردم و مسئولین و به ایمان فرد وارد می کند.

دکتر جعفری تأکید کرد: مسئولین اگر مصلحت نیست چیزی را به اطلاع مردم برسانند، دروغ نگویند، و یا اصلاً نگویند. مسئله دیگر سوء ظن است؛ چه سوء ظن مردم نسبت به مسئولین و چه سوء ظن مسئولین نسبت به مردم باعث می شود تمام اعمال مسئولین حتی کارهای خوبشان از بین برود.

وی افزود: به ویژه حضرت امیرالمؤمنین(ع) روی مسئله سوء ظن در عهدنامه مالک اشتر تأکید می کند و می فرماید: تو نباید نسبت به شهروند سوء ظن داشته باشی و نه کاری کنی که شهروند نسبت به تو سوء ظن پیدا کند. اگر شهروند نسبت به تو سوء ظن پیدا کرد، بیا در ملاء عام مسئله را مطرح کن و دلایلی که برای انجام کاری و یا گفتن سخنی داشتی، آن را بیان کن و حسن ظن مردم را جلب کن.

این پژوهشگر دینی یادآور شد: حسن ظن شهروندان به مسئولین، هزینه مسئولین را پایین می آورد برعکس سوء ظن هزینه مسئولیت را بالا می برد و مرتب باید کارهای خود را توجیه کنند و مردم هم باور نکنند و دیوار بی اعتمادی روز به روز بالاتر می رود و این فاصله باعث می شود مسئولین نتوانند به وظایف خود عمل کنند.

وی در پاسخ به این سؤال که چرا سیاستمداران ما از طریق تربیون با یکدیگر سخن می گویند؟ گفت: آنچه که از سخنان امیرالمؤمنین(ع) بر می آید این است که قدرت طلبی و دوست داشتن مقام و موقعیت بزرگترین عامل تفرقه و سوء ظن و بدبینی نسبت به یکدیگر است که نتیجه اش زیان کلی برای همه مردم است.

این استاد بازنشسته دانشگاه شیراز تصریح کرد: اگر کسی برای آن مقام و منصبی که دارد ارزشی قائل نباشد بلکه همانطور که امیر المؤمنین(ع) در نامه پنجم نهج البلاغه به 171#&اشعث بن قیس؛- که قبلا از طرف عثمان والی آذربایجان بود- فرمود که بدان این مسئولیت تو، امانتی است بر گردن تو و تو امانتدار مردمی و این امانت را باید خوب حفظ کنی و حق نداری خودسرانه و بدون پشتوانه درستی با مردم رفتار کنی، لذا دیگر مسئولین از خط اصلی وظیفه خود خارج نخواهند شد.

دکتر جعفری در پایان تأکید کرد: اگر مسئولین خودشان را امانتدار مردم بدانند و این مسئولیتها را برای مدت موقتی بدانند که باید در این مدت امانتدار خوبی باشند، دیگر نسبت به یکدیگر هیچگونه ناراحتی و نفاق و اختلافی نخواهند داشت.